

## คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๓/๒๕๕๖

วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๖

## เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้มีคำสั่งยุบพรรคสันติภาพ

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๖ ขอให้มีคำสั่งยุบพรรคสันติภาพ สรุปรายข้อเท็จจริงได้ดังนี้

นายทะเบียนพรรคการเมือง (ผู้ร้อง) ได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ชื่อพรรคสันติภาพ (ผู้ถูกร้อง) ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เลขที่ ๓/๒๕๕๑ ตั้งแต่วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ โดยพรรคสันติภาพ ได้เคยรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๑ พ.ศ. ๒๕๕๒ พ.ศ. ๒๕๕๓ และ พ.ศ. ๒๕๕๔ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ภายในเดือนมีนาคมของทุกปี

แต่ปรากฏว่า เมื่อครบกำหนดต้องรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง ในรอบปี ๒๕๕๕ ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๖ พรรคสันติภาพ ซึ่งได้เบิกจ่ายเงินสนับสนุน รวมเป็นเงิน ๑๘,๐๐๐ บาท มิได้รายงานการใช้จ่ายเงินต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ทั้งๆ ที่เมื่อใกล้สิ้นสุดระยะเวลาการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (สำนักงาน กกต.) ได้มีหนังสือแจ้งให้พรรคสันติภาพดำเนินการ แต่ไปรษณีย์ได้ส่งคืนผู้นำฝาก เนื่องจากพรรคสันติภาพ ย้ายที่อยู่และไม่ทราบที่อยู่ใหม่

สำนักงาน กกต. ได้พิจารณาแล้วมีความเห็นว่า พรรคสันติภาพ (ผู้ถูกร้อง) ซึ่งมีหน้าที่ต้องรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง ในรอบปี ๒๕๕๕ ต่อ กกต. ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๖ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้ส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมือง ในรอบปี ๒๕๕๕ ต่อ กกต. ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๖ ซึ่งไม่เป็นไปตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และสำนักงาน กกต. ได้เสนอนายทะเบียนพรรคการเมือง เพื่อพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ขอให้คำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมือง (ผู้ร้อง) เห็นชอบเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๖ และได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย สั่งยุบพรรคสันติภาพตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๖ มีมติให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๒ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป ด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์ พร้อมทั้งมีคำสั่งให้ส่งสำเนาคำร้องให้พรรคสันติภาพผู้ถูกร้อง ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันรับหรือถือว่าได้รับสำเนาคำร้อง

ปรากฏว่า พรรคสันติภาพ (โดยนายอำนวยการ สุวรรณกิจบริหาร หัวหน้าพรรค) ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ดังนี้

ผู้ถูกร้องปฏิเสธข้อกล่าวหาของผู้ร้องและโต้แย้งว่า คำร้องของผู้ร้องเป็นความเท็จ ความจริงผู้ถูกร้องได้ยื่นรายงานกิจการของพรรคสันติภาพ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ และเจ้าหน้าที่ของผู้ร้องได้รับเอกสารรายงานของผู้ถูกร้องไว้ในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ เช่นกัน โดยมีเจ้าหน้าที่ของผู้ร้องได้ลงชื่อรับพร้อมลงวันที่รับในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ โดยถูกต้องตามกฎหมาย และเมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๖ ผู้ถูกร้องได้ยื่นแบบรายงานการดำเนินกิจการของพรรคเพิ่มเติมให้ครบถ้วนประกอบรายงานที่ได้ยื่นไว้เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ ด้วย และเจ้าหน้าที่ของผู้ร้องได้รับเอกสารดังกล่าวไว้ โดยลงลายมือชื่อผู้รับพร้อมลงวันที่รับไว้เช่นกัน จึงถือได้ว่า ผู้ถูกร้องได้ยื่นเรื่องรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองต่อคณะกรรมการเลือกตั้ง ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๖ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒ แล้ว ผู้ถูกร้องจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญยกคำร้องของผู้ร้อง และให้ผู้ถูกร้องดำเนินกิจการพรรคการเมือง ตามกฎหมายต่อไป

ศาลรัฐธรรมนูญให้รับคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของพรรคสันติภาพรวมไว้ในสำนวนและส่งสำเนาคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้อง (ชี้แจงเพิ่มเติม) ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า

กรณีที่พรรคสันติภาพชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ได้ยื่นรายงานการดำเนินกิจการของพรรคสันติภาพ ประจำปี ๒๕๕๕ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ และเจ้าหน้าที่สำนักงาน กกต. ได้รับเอกสารเรียบร้อยแล้วนั้น ขอชี้แจงว่า พรรคสันติภาพได้ส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ จริง โดยเอกสารที่ส่งมีเฉพาะแบบรายงาน ท.พ. ๘ จำนวน ๘ แผ่น ซึ่งรายงานดังกล่าวไม่มีแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง ในรอบปี ๒๕๕๕ และสำนักงาน กกต. ได้ตรวจสอบแล้วปรากฏว่า

พรรคสันติภาพไม่ส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๖ และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้แจ้งให้พรรคสันติภาพส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง ในรอบปี ๒๕๕๕ ตามหนังสือที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๒๓๖๓ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๖

นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้ชี้แจงเพิ่มเติมด้วยว่า เอกสารที่พรรคสันติภาพอ้างว่าเป็นแบบรายงานการดำเนินกิจการพรรคการเมืองเพิ่มเติม และยื่นต่อสำนักงาน กกต. เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๖ นั้น มีจำนวน ๒ ชุด ดังนี้

ชุดที่ ๑ แบบรายงานการดำเนินกิจการของพรรคสันติภาพ ที่ TPP ๐๐๔/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ ยื่นต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยสำนักงาน กกต. ได้ลงรับวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๖ ซึ่งตรวจสอบแล้วมีข้อความเหมือนกับเอกสารที่ส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ แต่เพิ่มข้อมูลรายละเอียดของทรัพย์สินและหนี้สิน

ชุดที่ ๒ แบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง ในรอบปี ๒๕๕๕ ของพรรคสันติภาพ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ ยื่นต่อ กกต. โดยสำนักงาน กกต. ได้ลงรับวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๖

ผู้ร้องจึงสรุปว่า ผู้ถูกร้องยังไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติในมาตรา ๖๒ ซึ่งกำหนดให้พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อ กกต. ภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป อีกหนึ่งฉบับแยกต่างหากจากแบบรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองประจำปี ตามมาตรา ๓๕ ซึ่งต้องยื่นต่อนายทะเบียนภายในเดือนมีนาคมของทุกปี โดยในกรณีนี้ ผู้ถูกร้องได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองตามแบบที่นายทะเบียนกำหนด (ท.พ. ๘) ยื่นต่อนายทะเบียนภายในกำหนดเวลาแล้ว แต่มิได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนยื่นต่อ กกต. ภายในกำหนดเวลาของกฎหมาย (กำหนดภายในเดือนมีนาคม แต่ผู้ถูกร้องจัดส่งในวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๖) ดังนั้น นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้องจึงต้องดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อขอให้มีการสั่งยุบพรรคสันติภาพด้วยเหตุที่ไม่ดำเนินการตามมาตรา ๖๒ ตามนัยมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

### คำวินิจฉัย

พิจารณาแล้ว ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง (ผู้ร้อง) และเอกสารประกอบ ฟังได้ว่า พรรคสันติภาพ (ผู้ถูกร้อง) ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๕๕ ไปแล้ว เป็นเงิน ๑๘,๐๐๐ บาท เป็นค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของสาขาพรรค ดังปรากฏหลักฐานเป็นใบรับเงิน ลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๕ และวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๕ รวม ๒ ฉบับ ซึ่งลงชื่อโดยนายอำนวยการ สุวรรณกิจบริหาร หัวหน้าพรรค ดังนั้น พรรคสันติภาพ จึงมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง ในรอบปี ๒๕๕๕ ยื่นต่อ กกต. ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๖ ตามนัยมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่จากการตรวจสอบของสำนักงาน กกต. ปรากฏว่า พรรคสันติภาพไม่ได้ส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง ในรอบปี ๒๕๕๕ ต่อ กกต. ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๖ ตามที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองกำหนด จึงมีเหตุที่จะยุบพรรคสันติภาพได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

แม้คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของพรรคสันติภาพ (ผู้ถูกร้อง) จะปฏิเสธข้อกล่าวหาของผู้ร้อง ว่า “คำร้องของผู้ร้องเป็นความเท็จ ความจริงผู้ถูกร้องได้ยื่นรายงานกิจการของพรรคสันติภาพ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ โดยมีเจ้าหน้าที่ของผู้ร้องได้ลงชื่อรับในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ ...” แต่เมื่อพิจารณาจากเอกสารที่ผู้ถูกร้องอ้าง และได้ส่งต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว เห็นว่า เอกสารดังกล่าวเป็น “แบบรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง พรรคการเมืองชื่อพรรคสันติภาพ” (แบบ ท.พ. ๘) ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ มีจำนวน ๘ หน้า และปรากฏในใบนำส่งเอกสารของพรรคสันติภาพซึ่งส่งเอกสารดังกล่าวต่อสำนักงาน กกต. ว่า มีนางสาวมาณวิกา ทองประเสริฐ เป็นผู้ลงชื่อว่า “ได้รับต้นฉบับแล้ว” และลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ ซึ่งสอดคล้องกับคำชี้แจงเพิ่มเติมของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ว่า “กรณีที่พรรคสันติภาพชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่าได้ยื่นรายงานการดำเนินกิจการของพรรคสันติภาพ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ และเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับเอกสารเรียบร้อยแล้ว นั้น... พรรคสันติภาพได้ส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ จริง โดยเอกสารที่ส่งมีเฉพาะแบบรายงาน ท.พ. ๘ จำนวน ๘ แผ่น” โดยเอกสารดังกล่าว (ท.พ. ๘) สำนักงาน กกต. ได้ลงรับไว้ เลขที่ ๖๓๘๕ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ เวลา ๑๗.๔๕ นาฬิกา ซึ่งก็ตรงกับคำชี้แจงของพรรค

สันติภาพข้างต้นว่า มีเจ้าหน้าที่ของผู้ร้อง (นางสาวมาณวิกา ทองประเสริฐ) เป็นผู้ลงชื่อรับเอกสารดังกล่าวไว้ในวันเดียวกัน

ปรากฏตามคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของพรรคสันติภาพต่อไปว่า เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๖ ผู้ถูกร้องได้ยื่นแบบรายงานการดำเนินการของพรรคเพิ่มเติมให้ครบถ้วนประกอบรายงานที่ได้ยื่นไว้ เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ ด้วย และเจ้าหน้าที่ของผู้ร้องได้รับเอกสารดังกล่าวไว้ โดยลงลายมือชื่อผู้รับพร้อมลงวันที่รับไว้เช่นกัน กรณีนี้เมื่อพิจารณาจากเอกสารที่ผู้ถูกร้องอ้างและได้ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ด้วยแล้ว พบว่า เอกสารมี ๒ ชุด ชุดแรก ระบุว่า เป็น “แบบรายงานการดำเนินการของพรรคการเมือง พรรคการเมืองชื่อ พรรคสันติภาพ” (แบบ ท.พ. ๘) จำนวน ๘ หน้า ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ เป็นรายงานที่เขียนด้วยลายมือทั้ง ๘ หน้า เช่นเดียวกับเอกสารชุดก่อนที่เคยส่งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ แต่เห็นได้ถึงความแตกต่างกับเอกสารชุดก่อนว่า เป็นการเขียนขึ้นใหม่ เพราะมีข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินเพิ่มเติมในหน้าที่ ๘ ส่วน ชุดที่สองเป็น “แบบรายงานการใช้จ่ายเงิน สนับสนุนพรรคการเมือง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ พรรคสันติภาพ” ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๖ หน้า เป็นการรายงานตามแบบฟอร์ม ทั้งนี้ มีนายอำนวยการ สุวรรณกิจบริหาร ลงชื่อทั้งในเอกสารชุดแรก (หน้าที่ ๘) และชุดที่สอง (หน้าที่ ๖) ในฐานะหัวหน้าพรรคสันติภาพ นอกจากนี้ ยังปรากฏว่ามีนางสาวพัชรีวรรณ อินตาพวง ลงชื่อว่า “ได้รับต้นฉบับแล้ว” และลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๖ ในหน้าแรกของเอกสารชุดแรก ซึ่งสอดคล้องกับคำชี้แจงเพิ่มเติมของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ว่า “กรณีพรรคสันติภาพชี้แจงว่าเมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๖ ได้ยื่นแบบรายงานการดำเนินการ พรรคการเมืองเพิ่มเติมให้ครบถ้วนประกอบรายงานที่ได้ยื่นแล้ว นั้น ...พรรคสันติภาพได้ยื่นแบบรายงานเพิ่มเติม จำนวน ๒ ชุด ต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง”

ดังนั้น พิจารณาแล้ว แม้พรรคสันติภาพได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง ในรอบปี ๒๕๕๕ จริง และแม้รายงานดังกล่าวจะลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ แต่ได้ยื่นต่อ กกต. เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๖ พร้อมกับรายงานการดำเนินการของพรรคการเมือง (ท.พ. ๘) ฉบับเพิ่มเติม โดยมีเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน กกต. คือ นางสาวพัชรีวรรณ อินตาพวง เป็นผู้รับต้นฉบับของเอกสารดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๖ และสำนักงาน กกต. ได้ลงรับไว้เป็นหลักฐาน เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๖ จึงเห็นว่า พรรคสันติภาพไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒ เพราะไม่จัดส่งรายงาน ฯ ภายใน

เวลาที่กฎหมายกำหนด การปฏิเสธข้อกล่าวหาและการอ้างของผู้ถูกร้องที่ว่า ได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองต่อ กกต. ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๖ แล้ว ไม่อาจรับฟังได้ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคสันติภาพได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคสันติภาพ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ